

เล่ม ๑๖ สังยุตตนิกาย นิทานวรรค

ได้กล่าวแล้วว่า พระไตรปิฎกเล่มนี้ กล่าวด้วยเรื่องปฏิจจสมุปบาท คือความเกิดขึ้น โดยอาศัยเหตุปัจจัย รวมทั้งเมื่อกกล่าวถึงความดับ ก็แสดงเหตุปัจจัยที่ดับเป็นต่อ ๆ กันไป คำว่า นิทาน เล็งถึงเหตุปัจจัย จึงใช้เป็นชื่อของเล่มนี้ว่า นิทานวรรค รวมทั้งเล่มมี ๙ สังยุตต์ คือ

๑. **อภิสมยสังยุตต์** ประมวลเรื่องเกี่ยวกับการตรัสรู้ โดยแสดงถึงเหตุปัจจัยส่งผล ต่อ ๆ กันให้มีการเวียนว่ายตายเกิด และในทางตรงกันข้าม เมื่อดับเหตุปัจจัยก็ส่งผลต่อ ๆ กันให้ดับความเวียนว่ายตายเกิดได้
๒. **ธาตุสังยุตต์** ประมวลเรื่องธาตุ กล่าวถึงธาตุในทางธรรมหลายชนิด เช่น ธาตุที่เนื่องด้วย ตา หู จมูก ลิ้น เป็นต้น รวมถึงการที่สัตว์ทั้งหลายเข้ากันได้โดยธาตุ
๓. **อนมตคคสังยุตต์** ประมวลเรื่องสงสารวัฏฏ์ หรือความเวียนว่ายตายเกิด มีเบื้องต้น และที่สูดอันตามไม่พบ จึงควรที่จะเบือนหน้าคล้ายกำหนดในสังขาร ควรที่จะหลุดพ้นไป
๔. **กัสสปสังยุตต์** ประมวลเรื่องพระมหากัสสปะ แสดงถึงการที่พระมหากัสสปะ ไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคและมีพระพุทธดำรัสด้วย รวมทั้งเหตุการณ์อื่น ๆ เกี่ยวกับพระมหากัสสปะ เช่น การสั่งสอนนางภิกษุณี เป็นต้น
๕. **ลามสัการสังยุตต์** ประมวลเรื่องลามสัการะ ที่ทำให้คนเสียคน ทำให้อยู่ไม่เป็นสุข จึงไม่ควรปล่อยให้ลามสัการะชื่อเสียงครอบงำจิตจนลืมนิ้ว เพราะถ้าไม่รู้เท่า ก็จะเป็นเสมือนหนึ่งเบ็ดที่มีเหยื่อล่อให้หลงกลืนเข้าไป
๖. **ราหุลสังยุตต์** ประมวลเรื่องพระราหุล เกี่ยวด้วยการที่พระผู้มีพระภาคทรงแสดงธรรมเรื่องต่าง ๆ แก่พระราหุล
๗. **ลักษณะสังยุตต์** ประมวลเรื่องพระลักษณะ ท่านผู้เดินทางไกลไปกับพระมหาโมคคัลลานะผู้ได้เห็นสิ่งแปลก ๆ ต่าง ๆ แต่พระลักษณะไม่เห็น พระมหาโมคคัลลานะจึงชวนท่านไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคกราบทูลเล่าถวาย พระผู้มีพระภาคตรัสตอบชี้แจงเหตุผล
๘. **โอปัมมสังยุตต์** ประมวลเรื่องเปรียบเทียบ เป็นคำสอนต่าง ๆ เช่น เรื่องสุนัขขี้เรื้อนอยู่ที่ไหนก็ไม่สบาย คนชั่วบางคนก็มีลักษณะเป็นเช่นนั้น
๙. **ภิกขุสังยุตต์** ประมวลเรื่องภิกษุ แสดงถึงการที่พระผู้มีพระภาคบ้าง พระสารีบุตร และพระโมคคัลลานะบ้าง แสดงธรรมสั่งสอนภิกษุทั้งหลาย

จบความย่อแห่งพระไตรปิฎก เล่ม ๑๖